

עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת כי תשא – פרה

בס"ד, עט"ק פרשת כי תשא
י"ז אדר תשפ"ג – שנה י"ד גליון תרנ"א

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
5:07	6:21	7:01	5:22	6:58	7:10
5:35	6:54	7:06			

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את דרכך ואדעך למען אמיץ
חן בעיניך וראח כי עמך הגוי הזה. ויאמר פני ילכו והנחתי לך (לג יג-יד)

עיניים (לך-לך) חנוך תופר מנעלים היה, ועל כל תפירה היה אומר בשכמל"ו. היינו שרצה לכסות רגליו כדי שלא יבוא על ידו החטא של העגל שמרמזו לכף רגליהם וכו', או שרצה לתקנו, וע"ז אמר בשכמל"ו שאין עוד מלבדו.

ולפי כל זה מובן למה ביקש משה רבינו רק עכשיו לאחר מעשה העגל הודעני נא דרכך, כדי שלא יטעו עוד פעם בשליח שישלח הקב"ה שהוא מלאך מטמרו"ן. וע"ז ענה לו הקב"ה פני ילכו שרק אני אלך עמכם שהוא בחינת פנים, ולא בחינת אחוריים שהוא בחינת מלאך מטמרו"ן שהוא בחינת עבד כידוע (וזה"ק ח"ב צד), כי זה מכואר ממרן הארז"ל בשער המצות, שעיקר שורש האמת של עבד, הוא סוד האחוריים הפשוטות של הוי"ה, שהם בנ"י ע"ב ועם ד' אותיותיה השרשית שבהוי"ה הפשוטה הרי עב"ד, ואם תוסיף על ההוי"ה דוידוי"ן העולה ע"ב עוד עשר אותיות המילוי יהיה בנ"י עבדו. ולכן אמר לו השי"ת פני ילכו ולא אחוריים שהוא בחינת עבד ומט"מ.

וזה אמר משה 'ובמה יודע איפה וכו' הלא בלכתך עמנו' שתשרה השכינה בינינו, שאז 'ונפלניו אני ועמך מכל העם' היינו ע"י שתפריד בין הטוב והרע של קליפת נוגה שהוא מלאך מטמרו"ן, לא יבואו ח"ו עוד למטעות בו.

ולזה מיד אמר לו השי"ת למשה רבינו 'פסל לך שני לחת אבנים כראשנים' (לד א) כי מכואר ממרן הארז"ל (עץ חיים שער מט פ"ג) שסוד 'פסל לך' פסולת הטוב, שהוא נוגה, שיש בו אוכל ופסולת, כי משם נחצבו לוחות שניות מעץ הדעת מו"ר כנזכר בתקונים תיקון ס"ו עיי"ש.

הקב"ה יעזור שיהיה הבורר השלם, והתיקון השלם, בכיאת גואל צדק בב"א. רעוא דרעיון תשנ"ט לפ"ק

והטעם בזה, משום שמטמרו"ן הוא סוד עין הדעת טוב ורע כמבואר סודו בלקו"ת וירא. ולזה מבואר שם עוד בפרשת עקב, וז"ל: מט"מ כשתסיר ממטמרו"ן מט"מ גי' ח"י נשאר רמו"ן, כי מט"מ באמצע מטמרו"ן הוא חיות ותוכיות הרמון, כי מ' מימין ורו"ן משמאל, והם סוד הקליפה הנקרא רמון, ובתוכם ח"י מט"מ ואכל וחי לעולם, וכן רבי מאיר תוכו של אחר אכל וקליפתו זרק, כי בחיות אין אחיזה לחיצונים, אבל בלבוש שהוא הרמון יש להם אחיזה עיי"ש.

וזהו מה שמבואר בעין חיים (ש"נ פ"ג), שעין הדעת טוב ורע הוא בחינת קליפת נוגה עיי"ש. וידוע מה שכתב אא"ו רבינו הקדוש והנורא רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל מקאמרגא זלה"ה, בספה"ק היכל הברכה בפרשתן (דף רסב), וז"ל: ובפירוש אמר לי דודי רבינו איש אלקים מוה"ר צבי מזידימשוב זצ"ל, בזה הלשון. אייזיק בנ"י, הידעת כשהייתי בן ארבעים, עדיין הייתי מפחד, האם אפשר אני עדיין מקליפות נגה, ונתכרכמו פני מאד כי מנעורי מבן שלש גודלתי על חיקו, והייתי מכיר במדריונות קדושות נפלא הפלא ופלא מדריונות רמות. והשיב לי, למה חרדת כל כך האם עד עתה ובכל רגע אני מפחד הרבה מזה. ועל דבר זה ידעו כל הדוויים, וישפך דמעה כנחל, שיציל נפשו מקליפה מטעות של נגה. וחזר על זה רבינו כמ"פ בספריו הקדושים. ולפי"ז מובן למה יכולים ח"ו למטעות במטמרו"ן.

והנה כתוב ביחזקאל (א ז) 'וכף רגליהם ככף רגל עגל' יוצא מזה שע"י המלאך מטמרו"ן שכף רגליו כעגל, לכך טעו ישראל בזה המלאך ועשו העגל שחשבו שיש שני רשיות ח"ו, כמו שרואים אצל אחר שמטעה מהמלאך הזה. וזה הביאור מה שכתוב בספר מאירת

צדיק לדעת, למה ביקש משה רבינו דייקא עכשיו אחרי מעשה העגל הודעני נא את דרכך. ויכולים לומר דהנה כתוב בפרשת משפטים 'הנה אנכי שלח מלאך לפניך וכו' כי שמי בקרב' (כג כ"א), ופירש ע"ז רש"י, מחובר לראש המקרא, השמר מפניו כי שמי משותף בו. ורבותינו אמרו, זה מטמרו"ן ששמו כשם רבו מטמרו"ן בנ"י שד"י עכ"ל.

וזהו שביקש משה רבינו הודעני נא את דרכך היינו שאתה בעצמך תלך עמנו ולא מלאך הנ"ל, ולכן צריכים לידע את דרכך שהם מידותיך כדי שתוכל לילך עמנו, ע"י שבני ישראל ידבקו במדותיך, וע"ז אמר לו הקב"ה ויאמר פני ילכו והנחתי לך ופירש ע"ז רש"י כתרנומו, לא אשלח עוד מלאך, אני בעצמי אלך. היינו שלא ילך עמכם המלאך מטמרו"ן, רק הקב"ה בעצמו.

והביאור בזה, דהנה אמרו חז"ל במסכת חגיגה (טו), אחר קיצין בנטיעות, עליו הכתוב אומר 'אל תתן את פיך לחטיא את בשרך', מאי היא, הוא מיטמרו"ן דאתיהבא ליה רשותא למיתב למיכתב וכוותא דישאל, אמר גמירא דלמעלה לא הוי לא ישיבה ולא תחרות ולא עורף ולא עיפוי, שמא חס ושלוש שתי רשויות הן, אפקוהו למיטמרו"ן ומחויהו שיתין פולסי דנורא. רואים מזה שאחר טעה במלאך מטמרו"ן שחשב ח"ו שתי רשיות, רואים שע"י מלאך מטמרו"ן יכולים למטעות ח"ו, ולכן מחויהו שיתין פולסי דנורא.

וגם ידוע (וזה"ק ח"א כו) שחנוך הוא מלאך ממטרו"ן, ורש"י פירש בפרשת בראשית (ה כב) 'ויתהלך חנוך' צדיק היה, וקל בדעתו לשוב להרשיע. רואים מזה ג"כ שבזה המלאך ממטרו"ן יכולים למטעות ח"ו.

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתַנּוּ
אִישׁ כַּפֶּר נֶפְשׁוֹ לְחַוִּי"ה בְּפֶקֶד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה
בָּהֶם נֶגֶף בְּפֶקֶד אֹתָם (ל א י)

ר"ל כשיבא בר ישראל למוחזן הגדלות שאז הוא נשיאות ראש שלו, והוא לפקודיהם שהם שני יצרים יצר טוב ויצר הרע, ונשיאות ראש ההוא בעת שיש לו עזר מהשי"ת, שגובר יצר טוב שלו במדות טובות מעשים טובים מתוך תורה ועבודה, אל יחשוב האיש הזה שכבר הוא נגמר בכל עבודת הבורא ב"ה, ויצר הרע שלו לא יתגבר עוד על יצר טוב, לזה כתיב ונתנו שהוא אותיות בחזרה ג"כ ונתנו, כלומר אעפ"כ ונתנו בחזרה, כאלו היום התחלת לעבוד את הבורא ב"ה איש כופר נפשו במסירת נפש בכל עבודת הבורא ב"ה דייקא להו"ה, והוא בפקוד אתה אותם לידע מי הוא היצר טוב ומי הוא היצר הרע.

כי לפעמים בא היצר הרע במצות שלו, שמצוה לנקום על חבירו שפוגם בכבודך, וכן מצוה ליקח ממנו פרנסתו, וכיוצא בו הרבה מצות יש לו מגושמים, שהם עבירות גדולות הבא ממדות רעות וכן היצר טוב לפעמים בא בעבירה, כדאמרו רז"ל (הוריות י): גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, כלומר כשבא לבר ישראל איזה עבירה קלה, שבוה יכול להציל עצמו ממצוה של יצר הרע, שכולם אינם לשמה דקב"ה אלא להיפך רצונו של השי"ת, שזהו הפקידה שצריך בר ישראל לפקוד הב' יצרים, מי הוא כבירור יצר טוב ומי הוא כבירור יצר הרע, שעל זה אמר הכתוב הקדוש ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, ר"ל שלא יבא לידי עבירה ע"י פתיות היצר הרע יבא ח"ו לידי עבירה ואל תטעה בהם, אלא דייקא שתחקור לידע בבירור מי הוא זה ואיזה הוא בפקוד אותם.

ב' בית' ח"ה דף קמ. מרבניו אליעזר צבי מקאמרנא
אף את שבתתי תשמרו (לא א י)

שבתתי חסר ואו. כי תלת בחינות של שבת עיין בזה בהקדמה, וכולם הם שבת אחת וינוחו במ', ודלא כמטעין לומר במנחה של שבת שבתות קדש, אלא צריכין לומר 'שבת קדש וינוחו במ', וכך הוא ג"כ בסידור הגאון הקדוש מה"ר זלמן בעל התניא.

היכל הברכה' דף קמ. מרבניו יצחק אייזיק מקאמרנא
ויאמר לא תוכל לראות את פני כי לא יראני
האדם וְחַי' (לג ב.)
אפשר לומר בדרך רמו, עפ"י מה שאיתא בספרים הקדושים, שאם אדם רוצה לראות ולהשיג פני השכינה הקדושה, צריך לבוא מקודם לבחינת

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

לֹא תִבְשַׁל גְּדֵי בְּחֶלֶב אֲמָנוּ (כז).

מיכלא דאתחבר כחדא בשר בחלב (זוה"ק ח"ב קה:), אפילו לא נתבשלו בחד בקדירה, או אפילו לא אכל אותם כאחד, אלא אכל אותם בתוך שעה אחת. או אפי' שהה בין זה לזה, אבל אכל אותם בסעודה אחת ולא סילק ולא בירך בנתיים.

והענין. דהתורה נקיט אכילה בלשון בישול, לכך מצאו חכמים (חולין קג): וגורו שלא יהיה נאכל כאחד, שיתבשלו בחד באצטומכא, ויהיה האדם נזוין משניהם כאחד, ומצינו בחמץ שאסרה תורה לאכול חמץ שש שעות קודם זמן הפסח, שאם יאכל עד הלילה, יהיה כריסו מלא חמץ ויעבור על כל יראה, וגם יהיה כאוכל חמץ שזוין ממנו בפסח, והוא ממון בעין בכריסו, לכך בעי התורה שיתעכל החמץ קודם הפסח, והוא שש שעות שיעור עיכול ללחם, וכן לכל דברים הקשים קצת.

וכן בבשר וחלב אסרו חכמים שלא יהיה נזוין מהם בחד בבישול שמתבשלין בכריסו, ושיעור עיכול פירות ויין ודברים קלים הוא שעה אחת, וענין גבינה לפי ערכה כך הוא עיכול שלה, יש שעה או שתיים עד שש, וכן בשר לא יתעכל עד שש, אבל חלב וחמאה מתעכלין בשעה מועטת. ויש מי שמחמירין (חולין קה. ובספח"ק מעמי המצוות משפטים) עד מועת לעת, שאז מתעכל ונעשה פרוש בעלמא, ועל דרך זה תלך לבטח להיות מן המחמירין ולא יארע לך שום רע, רק טוב כל ימי חיך.

זהר ח"ה דף קמ. מרבניו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

ויעבר הוי"ה | על פניו (לד י)

ויעבר חסר ואו בכל קריא. הוי"ה במרכא. עם פסיק. והביאור ויעבר מספר ע"ב ר"ו, ויעב"ד הוי"ה ש"ו במספרו כידוע (פע"ח שער הסליחות פ"א). ועל ידי השמות אלו או המלכות על פניו מאירה עד שאינו יכול להסתכל בה, בסוד אדם לא יכול להסתכל בפני חוה (בבא בתרא נח.). וזהו מרמו הפסיק, כי על ידי ויעב"ד הוי"ה שד"י או על פניו, והוא טפל אליה, והיא גדלה ומאירה על פניו יותר ממנו, עיין פע"ח (שם פ"ג) ותבין דמלת על פניו לא קאי על משה, ולא על הוי"ה דקדים ליה, אלא ענין בפני עצמו, אחר ויעבר ה' נעשה ענין על פניו שהמלכות רחל וכן לאה על פניו מאירין יותר ממנו כביכול.

היכל הברכה' דף קמ. מרבניו יצחק אייזיק מקאמרנא

פרה אדומה

ענין פרה אדומה שלא עמד עליו
שלמה המלך ע"ה

וזה הוא פרה אדומה, דאצטבע בגוון אדום, להלעיט לעשו מן האדם האדם הזה (בראשית כה ל). ולא יכול משה ושלמה לעמוד עליה, אך להשמר מן מעות ורמאות שלה קליפת נוגה, וזה הטעה את משה לגייר את ערב רב, אשר היה חמא גדול, אשר נאמר עליו (דברים לא ח) 'כי פנה אל אלהים אחרים' ערב רב, כמבואר בליקוטי תורה (פרשת וילך), וזה גרם לנו כל הגלות והצרות. והטעה את שלמה בחלקות שפתיו ליקח אלף נשים, והטו את לבבו הקדוש (מ"א יא ד). ואנן מה נענה לבקש רחמים מבעל הרחמים להינצל מקליפה דקה זאת.

זהר ח"ה דף קמ. מרבניו יצחק אייזיק מקאמרנא

ביטול ותואר של חי, זאת אומרת שצריך לעבוד את השם יתברך במסירות נפש, כמו שהביא בצעמל קמן מרבניו התנא אלוקי הקדוש רשכבה"ג. מרן רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, שבשעה שאדם קורא שמע צריך להיות מסירות נפש שיראה אש הגדולה לפניו. ואם האדם בא למדרגה כזאת לבטול עצמי לגמרי, היינו שלא להיות אדם חי, או אפשר לו לבוא למדרגה כזאת. וזה מרמו הפסוק הקדוש זיאמר לא תוכל לראות את פני כי לא יראני האדם וחי' שא"א לבוא ולראות ולהשיג את הבורא עולם אם הוא בבחינת זחי', רק צריך להפקיר את עצמו במסירות נפש, אז יוכל לבוא למדרגה כזאת. יה"ר שנגעבו את הבורא עולם בשלימות בקדושה ובטהרה במסירות נפש אכיה"ר.

מעשה שלום' מרבניו שלום מקאמרנא

ויתנעלו בני ישראל את עדיים מיהר חורב (לג י).
עיין ליקוטי תורה פירשתי כי תשא, שסוד עדיים שניתנו להם כשאמרו נעשה ונשמע, הם היו שמות מפורשים, שבכחם לוקחין החיות מן הקליפות וממית אותם, ובוה ישראל קדושים חיים, וכשחטאו בעגל אותן שעבדו עבודה וזה ממש נסתלק מהם העדי, כי נעשו רע גמור כופרים בכל התורה, ואחו בהם המות והרע ולא נשאר בהם דבר טוב, והם הצדיקים שהיה עליהם העדי והשמות, שבכחם מסלקין החיות מן הרע גמור ומן הקליפות, באלו עדיים ושמות סלקו החיות והרגו הרעים גמורים שעבדו ע"ז, כמו שהרג משה למצרי בשם המפורש.

היכל הברכה' דברים דף לו. מרבניו יצחק אייזיק מקאמרנא

רבינו אלימלך ב"ר אליעזר ליפמאן מליזענסק זי"ע הנועם אלימלך כ"א אדר תקמ"ז

דיבך נפשו לרבינו

ומעשה היה שבא צדיק אחד ממדינה רחוקה, שהיה דרכו להיות סגור ומסוגר, ולא דיבר עם שום אדם, והיה מעוסף בטלית ותפילין ובפרישות מכל הנאות, ולומד תורה יומם ולילה, והיה צדיק. וכששמע את שמע רבינו הקדוש אור עינינו רוח אפינו מוהר"ר אלימלך [מליזענסק], מענייני מופתים נפלאים ורוח הקודש ומדריגות נפלאות שלו, היה מתמה, ובא לבית מדרשו של רבינו, ורבינו צפה ברוח קדשו, ויצא לנגדו מביתו לבית המדרש שלו ונתן לו שלום בסבר פנים יפות, ואמר לו 'אם יסתר איש במסתרים אז ודאי אני לא אראנו השם צבאות' (ירמיה כג, כד). והצדיק הזה תמה, כי לא היה מכיר אדם שם, ושום אדם לא הכיר מהותו וענינו בכל מדינה זאת, ודיבך נפשו לרבינו והיה מגדולי תלמידיו.

'היכל הברכה' בראשית דף קטו:

לימוד התורה מועיל יותר מן התענית

צוה רבינו אלימלך [מליזענסק] ואמר, ששני דפין גמרא עם רא"ש מועיל יותר מן התענית.

'נתיב מצותיך' אמונה ה, ב

שיריים של אכילת צדיק

פעם אחת ראה הקדוש ר' זושא מאניפאלי בביתו צורת אחיו רבינו אלימלך, ואמר להמשרת, מה זה שאתה נושא שם, וראו שהוא שירי מאכל שלו, והיה בהם צורת אחיו הקדוש...

'היכל הברכה' בראשית דף רמד:

הגאולה תלויה בחזרת הארון

אמר משיח לרבינו אלימלך [מליזענסק], שהעיקר תלוי שיחזירו הארון שגלה למקומו, ואז יהיה הגאולה שלימה במהרה בימינו.

'היכל הברכה' בראשית דף קמג:

זהירות החסידים בעת שיושבין בסעודת מצוה

קבלה מרבינו הקדוש אלימלך [מליזענסק] שכל אסיפה שאין שם ראש, הסי"מ ימ"ש נעשה שם ראש.

'נוצר חסד' אבות ו, א אחדות ח

כל צדיק הוא אבר מן המקדש

כל צדיק הוא אבר מן המקדש, ובכל יום מעלין למקדש עליון, שאנו מקוין שירד מן השמים בנוי ענין אחד, ומעלין אותו מן הקליפה ונקבע בקדושת בית המקדש, ורבינו אלימלך הקדוש אמר שהעלה את מזבח החיצון כידוע, ואם היה הזכות גובר על ידי לימוד תורה לשמה שיהיה מעלין הארון, כבר היה הגאולה שלימה, וכל זה ידוע.

'היכל הברכה' ויקרא דף רצה:

הצדיקים ביטלו את חבלי משיח

ובפרט בצדיקים הגדולים, עומדים עליהם כל בני עולם כמו שעשו לכמה צדיקים, ופעם אחד הכה אחד על לחי לרבינו אלימלך, ואמר רבש"ע אני מוחל בלב שלם ובלב שמח ולא יענש שום אדם בסבתי, ושמע מו"ח הצדיק מוהר"ר אברהם מרדכי מפניטשב, מפיו של רבינו אלימלך, ינחה מלחוק עלי שתי שנים ואביא משיח וגאולה שלימה. ואמר, חידוש נפלא הוא לי על התנאים

שצפו ברוח קדשם (ו)עד סוף כל הדורות, וכתבו כל כך גזירות רעות ויסורים, שיהיו קודם ביאת משיח, ולא ראו שאלימלך יהיה בעולם, וכל אלו הרעות והגזירות כבר המתיק אותם וביטל אותם אלימלך. כל זה שמע מו"ח זצ"ל מפיו הקדוש.

'נתיב מצותיך' אמונה ד, ה

הכלי של נטילת ידיים

מי שהוא ירא שמים באמת לא יטול ידיו אלא מכלי חרס, זכוכית, אבנים שהם גוש אחד ולא ניתקנו, דשבירתן זהו מיתתן, וכך נהג אדונינו הקדוש רבינו אלימלך מליזענסק, ואחריו נהגו כך הרבה תלמידיו, ולכל זה יש פנים בהלכה למעין אמת.

'שלחן הטהור' סימן קנט, ה

הכרעתי את העולם לכף חובה

שמעתי אני השפל, משם רבינו אלימלך [מליזענסק] שאמר, מה שכל העולם צועקים לפניו, זה מבקש שיחיה בנו, וזה צועק לפניו על הפרנסה, וזה על החיים, ואמר. על ידי שחטאתי והכרעתי את העולם לכף חובה, צועקים לפני תן לי בניי חיי ומזוני שנלקח ממני עבורך. ודברים אלו בוערים כלפידים. כך שמעתי.

'נוצר חסד' אבות ה, כ

יתבטל ממצואות מגודל אור וקדושה אלקיות

סיפר לי מורי חמי: פעם אחת שאל אותו [-] הבעש"ט] תלמיד אחד: מה יהיה גורלי ועסקי, ואמר לו: יהיה חזן. ויאמר לו: אין אני יכול לנגן. ואמר לו מרן: אקשור אותך בעולם הניגון, ותוכל לנגן. וסיפר לי מורי חמי, שהוא בעצמו היה מכיר את החזן הני"ל, ולא היה בעולם מנגן נפלא כמוהו. ופעם אחת בא החזן הני"ל אל רבינו אור שבעת הימים, מו"ח ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, עם שני משוררים, אחד נקרא באס, ואחד נקרא סתם זינגער, והיתה מבוכה בין רבינו הני"ל ובין בנו הצדיק ר' אלעזר, אם יכבד את החזן לקבל שבת, כי היה ירא רבינו, שלא יבלבל אותו החזן מקדושתו. ומגודל פחד קדושת מרן אלקי, כי נקרא חזן של הבעש"ט, הסכימו בהכרח לכבדו, ויהיה מה [שיהיה].

וכשהתחיל החזן להתפלל, שלח רבינו הני"ל, שיפסיק ולא יתפלל עוד לפני התיבה, כי יתבטל ממצואות, מגודל אור וקדושה והארות אלקיות, שהיה נפתח לרבינו על ידי שירות של צדיק זה. ואחר כך כיבד אותו רבינו מאוד בכל השבת, אך לא היה מתפלל לפני התיבה. ובמוצאי שבת קרא להחזן, שיספר לו ממדריגת ומקדושת מרן אלקי אור ישראל, וסיפר לו ענינים נוראים לא שמעתן אוזן...

'מעשה השם' אות יג - טו

מה יתבונן תחלה בשפלות עצמו או בגדלות הבורא מי ירפא לך' (איכה ב, יג). הענין נראה מן הפסוק להכריע, כי היה וויכוח גדול בין רבינו הקדוש אלימלך ובין אחיו הקדוש ר' זושא. כי מר אמר שצריך מתחילה להתבונן בגדולת השם ובמעשיו הנוראים, ואחר כך יבוא ממילא לשפלות בעיני עצמו. ומר אמר להיפך, כי כל עוד שלא

השפיל עצמו כאין, אי אפשר להשיג גדולתו של יוצר בראשית ויראתו. ורבינו הקדוש איש אלקים [המגיד ממעזריטש] הכריע ששניהם אמת. ומכאן נראה שבעת היחוד בנקודות הלב, מתחילה [צריך] להשכיל ימ"י ברא אלהי' (ישעיה מ, כו) גדולת האדון, ואחר כך בא בעת היחוד למדריגות 'מה' ממש...

'זוהר חי' ח"א דף ח:

תכלית השלימות הוא להיות מעלה ומטה

הגם אשר הוא מדריגה גדולה בעת שהיה מלבוש משה בגוף חשמ"ל שהולכין בו הצדיקים בגן עדן, וכבר נסתלק מן חיזו דגוף דהאי עלמא לגמרי, על כל זה אין זה שלימות [ה]אמיתי, כי תכלית השלימות הוא להיות מעלה ומטה. וכך שמעתי מאת אדמו"ר מהור"ר אברהם יהושע העשיל ממעזביז, מה שקבלתי ממורי ורבי רבינו אלימלך [מליזענסק]. אובין הונטין, הונטין אובין (למעלה למטה. למטה למעלה).

'היכל הברכה' ויקרא דף א.

סימן שהיה לו שבוע בקדושה

אמר רבינו הקדוש מוהר"ר אלימלך [מליזענסק], שסימן שהיה לו שבוע בקדושה, אם יש לו הארה עצומה בערב שבת (עיין נועם אלימלך בשלח ד"ה ויהי ביום הששי). זהו האמת, אבל צריך לזה הרבה סיעתא דשמיא, וקדוש כמותו הוא במדריגה זאת.

'נתיב מצותיך' אמונה ד, ב- ג

זהירות הצדיק שלא לגלות מדריגותיו

אין ציור הולד עד מס יום (בכורות כא, ב); כנגד מס סתומה, כוללת צירים ודלתות גוף וצלם. ולכן רבינו הקדוש אור וחיות נשמתנו רבינו אלימלך [מליזענסק] הזהיר, כשהצדיק משיג איזה מדריגה, לא יגלה עד תשעה חדשים, ולפחות עד ארבעים יום.

'נתיב מצותיך' נתיב התורה א, כב

הצדיקים מריחין ריח גן עדן וצריך ברכה

רבינו אלימלך מליזענסק אמר, שאינו יכול ליסבול בערב שבת אחר הטבילה את בוסמין וריחין דגן עדן, כי הצדיקים הרבה פעמים מריחין ריח גן עדן, והסיבה [הוא] שבעת עבודה ותפילה ולימוד תורה באים נשמות מגן עדן לסייע להם, ומהם מלבושיהן מריחין ריח גן עדן, והוא ריח שיש בו ממש וצריך ברכה.

'זוהר חי' ח"ד דף קעב.

הסתופפות אצל כמה צדיקים

לפעמים הצדיק משתוקק אל העולם בשביל הארות ש"ע נהורין, שנמשך עליו על ידי העולם, וזהו (תהלים כז, ח) 'לך' בגינך 'אמר לבי לבני העולם 'בקשו פני', והכוונה אמת כדי 'את פניך ה' אבקש', ולכן אינו מקפיד על אנשים שלו אם נוסעים ג"כ לצדיק אחר צדיק אמת ומקבלין משם הארה. וכך היה מדתו של רבינו אלימלך [מליזענסק] ותלמידיו אמיתים, שהיו דבקים בו באמת.

'זוהר חי' ח"א דף רו.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

ויקה מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: (שמות לב ד)

שד יהודי מקליפות נוגה ◊ זה לעומת זה ◊ ערב רב יש לו קימה פתאום, ראש דקדושה ישראל לאו בזימנא חדא ◊ למיבעי רחמי ◊ בנקל יוכל לדחות לשאול תחתית ◊ להתקשר לצדיק אמת מן הקדושה ◊ הבחירה חפשית ◊ פגם העגל שפגמו באמונה ◊ חטא עגל בא על ידי גדלות וגאווה ◊ טעם כח הפיתוי שיעשו העגל ◊ ביאור המחלוקת האם התנדבו למשכן קודם העגל או לאחריה ◊ במעשה העגל ירד משה רבינו ממדריגתו

מחטא עבודה זרה.

להתקשר לצדיק אמת מן הקדושה

וכן נפקא מינה להמון ישראל, שיבקשו רחמים מבעל הרחמים, שיעורר לבבם להתקשר לצדיק אמת מן הקדושה, ולא יהיה להם התקשרות עם ראשי ערב רב, [המראין עצמן צדיק וחסיד, פרוש וקדוש, יושב ומתענה בטלית ותפילין, לומד כל היום, מראה עצמו שאינו יודע כלל מטוב עולם, ואינו נהנה מעולם הזה בשום דבר. והשם יציל אותנו מכל אלה יגעי בני אדם' (שי"ב ז, יד), והם ראשי הדור.

הבחירה חפשית

ובאמת כל כך הוא בהעלם מן השמים, כדי שיהיה [הבחירה חפשית, עד שאין להם היכר בשום דבר, אלא ניכר ונגלה לבוחן לבות וכליות ולא לשום נמצא בעולם. וחלילה להרהר שום היראה, ומכל שכן איזה דיבור, נגד ראשי ישראל חלילה חלילה, כי כולם בעינינו צדיקים קדושי עליונים ראשי הדור תלמידי חכמים, השם יגביה מזלם עד לרום. ואין שום נפקא מינה מדברינו, אלא למיבעי רחמי על כל זנא, מן קדם אלהא דשמאי בבכיה ותחנונים.

'היכל הברכה' שמות דף רעו.

פגם העגל שפגמו באמונה

יביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם' (שמות לב, לד). עליהם חסר יוד, שפגם באות יוד דנקודת כתר על ידי כפירה. ופקדתי עליהם, שיטול מהם אמונה ובטחון כדי שיחול העונש, כידוע ממרן **הריב"ש טוב** (תולדות יעקב יוסף פרשת משפטים אות א') כי כל זמן שאדם חזק באמונה ובטחון, אי אפשר לעונש שיחול, ועל ידי פגם העגל שפגמו באמונה, על ידי זה ניטל מהם אמונה שיחול עליהם העונש על שאר עבירות.

'היכל הברכה' שמות דף רפא:

חטא עגל בא על ידי גדלות וגאווה

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'" (ויקרא טו, ו). אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע העבירו מלבבכם ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, כשם שהות יחידי בעולם, כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו שנאמר (דברים י, טו) 'ומלתם את ערלת לבבכם' מפני מה, כי אני ה' אלהיכם [אם] עשיתם כן, וירא אליכם כבוד ה'. (עיי' לשון התנ"כ מכילתא דמילואים). כי באו בכאן לתקן חטא העגל, ועיני ליקוטי תורה באורך הדברים, ושורש עבודה זרה הוא הגאווה והתנשאות, וכשיש לו איזה מוחין גדלות סובר שאין כמותו בעולם. ובחטא עגל רצו לעשות קבוע בתחתונים מוחין דזעיר, וכל זה על ידי גדלות וגאווה להיות רב ורבי ומפורסם.

וזהו שאמר משה, אתם רוצים לעשות תשובה על עבודה זרה שעשיתם, ותקבלו עליכם שלא לעשות עוד עגל, זה אינו עיקר התשובה, כי אותו יצר הרע העבירו מלבבכם, כידוע ממרן אור ישראל להבת אש **האר"י בעל שם טוב** (דגל מחנה אפרים ויחי ד"ה יהודה) על מאמר הז"ל (קידושין מ). הכופר בעבודה זרה, היינו שמתקן חטא גאווה וגדלות, כי זהו עבודה זרה ממש, ולכך אמר משה שתהא עבודתכם מיוחדת אליו, אזי תהיו נקיים

שד יהודי מקליפות נוגה

ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום ועשה לנו' וגוי' (שמות לב, א). 'קום' פסיק. וקודם שנבוא לבאר חטא הגדול של עגל, אבאר לך כי כל תשוקת ערב רב עד היום [הוא] יתנה רא"ש [ונשובה מצרימה] (במדבר יד, ד), ששורשם מראשי כידוע, ולכן כל חפצם לעלות בראש וראשון, והם מקליפות נוגה כמבואר בדברי מרן, ועושי לעצמן ראש ולענה שהוא שד יהודי מקליפות נוגה.

זה לעומת זה

ואמר **הצדיק הקדוש ר' משה לייב מסאסוב**, עזאז'ל (ויקרא טו, ח) ר"ת ז"ה ליעומת ז"ה עשה אלהים (קהלת ז, יד), ממש בדומה שיהיו שניהם שוין במראה ובקומה ובדמים (יומא סב.), שיש רבנים ורבי ושוחט וחזן ואיש צדיק מסיטרא דנוגה קליפה קשה, נגד כל אלה שיש בסיטרא דקדושה. והם יציעת ממארת' (ויקרא יג, נא), וצדיקייא איתכפייא קמיהו (זוהר ח"א קעג.), כי דרכם צלחה ובקעה, עיין בספר 'דגל מחנה אפרים' משם מרן **הריב"ש טוב**, שיש מפורסמים שמפרסם אותם הסי"מ הרשע, עיין שם.

ערב רב יש לו קימה פתאום

ראש דקדושה ישראל לאו בזימנא חדא

וכל [ה]ראשים של ערב רב כתיב בהו 'קום' (שמות שם), בשעתא חדא יש לו קימה פתאום. אבל ראש דקדושה ישראל, בזימנא דקודשא בריך הוא יוקים להון ויפיק לון מן גלותא, כדין יפתח להון פיתחא דנהורא דיקי זעיר, ולבתר פיתחא אחרינא דאיהו רב מניה, וכל מה דעביד קודשא בריך הוא לישראל ולצדיקייא דבחוון, הכא כוליהו לאו בזימנא חדא, למאן דאתי ליה אסוותא לאו איהו בשעתא חדא, אלא זעיר זעיר. אבל לעשו לאו הכי, אלא בזימנא חדא נהיר ליה (זוהר ח"א קע). וכך הם ערב רב, וזה 'קום' של ערב רב בשעתא חדא, ונעשה אותו ראש.

למיבעי רחמי

וכל אלה עניינים, אחי וחביבי, לא נגלו אלא לבוחן לבות וכליות. ואתה בני חלילה לא תהרהר אחר שום צדיק וראש הדור, ולא אחר רב ותלמיד חכם, יהיה מי שיהיה, כי כולם יהיו בעיניך צדיקים וקדושים. ומה נפקא מינה ממה שכתבתי זה, אלא למיבעי רחמי. הן כל צדיק בדורו, והן המון ישראל. כמו שהזכיר אותנו רבינו הקדוש **מוהר"י מלובלין**, להשפיל את עצמו ולעשות תשובה קודם כל תורה ותפלה. כמו ששמע ממנו תלמיד אחד שאחר חצות קודם לימודו אמר: ריבוננו של עולם, אפשר אני מן אותן שכתב בהן 'מה לך לספר חוקי' (תהלים נ, טו). והתמרמר מאד, והארץ בדברי ריצוי ובכיה ותחנונים.

בנקל יוכל לדחות לשאול תחתית

וכן אמר: אין גרוע בעולם כמותי, אפילו יאמר לי מלאך השם שאני צדיק, איני מאמין לו. ואם יאמר לי הקדוש ברוך הוא בעצמו שאני צדיק, אאמין לו על אותו רגע ולא יותר, כי בנקל יוכל לדחות לשאול תחתית. וכן מורי רבי הקדוש **מוהר"צ [מזידיטשוב]** אמר, שמפחד בכל רגע אפשר הוא מקליפות נגה. ועל זה יהיה לבבו נשבר לאלף שברים.

'היכל הברכה' ויקרא דף טז:

טעם כח הפיתוי שיעשו העגל

משה שקיבל סוד הדעת שהוא מלך כמבואר בשער דרושי הצלם, והוא בן חורין, ומיסוד אבא נמשך ששם החירות שער החמשים, וזיכה את ישראל על ידו שישגו שער החמשים יחמשים עלו בני ישראל' (שמות יג, יח), ולפי שהם לא ראוי לזה המדריגה, אלא בזכותו של משה רבינו השיגו חירות, ולא בזכותו, לכך היה בו כח לפתות אותם שיעשו העגל מסכה.

'זהר חי' ח"ד דף צ.

מבואר על שזה לא היה ע"י זכות שלהם אלא ע"י משה, והקב"ה הסכים, ומחמת שלא היה זה בזכות שלהם היה כח ביד ס"י לפתות אותם בעגל להפילם, כי מי שתופס מדריגה שאינו שלו, בקל יוכל ליפול.

'היכל הברכה' דברים דף טו:

ביאור המחלוקת

האם התנדבו למשכן קודם העגל או לאחריה

ענין תרומה ונדבת המשכן בפי תרומה תצוה, היו קודם החטא, וענין משכן זה איננו גשמי, כי כבר היו מעותדים כלם לילך לגן עדן בחייהם, ושם יעמוד המשכן, וענין הקרבנות דלשם כמו מיכאל מקריב (זבחים סב.). עד היום, לכך הכל מרמוז אל השכינה ואל אהבה ויראה בשלימות וכיוצא בו, והכל נאמר יעשית', ועשית למשה שכבר נהפך בשרו וזכה למדריגה גדולה, וע"י צרופים ושמות ורעותין דלבא יהיה מי שיהיה, היה לו חלק במקדש משכן זה, לפי אבר שתלוי באדם כך חלקו במשכן, והכל היה בדרך רוחני ממוצע כדרך גן עדן ארצי.

אף שאמרו (דברים ה, כד) 'יקרב את', לא רצו להעתיק בפתאום מן הגשמי אל הרוחני, אלא בהדרגה בדרך נחת מעט מעט, אבל לא יצטרך למשכן גשמי כלל, וכל פרשת תרומה בנין בדרך ממוצע לעמוד הבנין בן עדן, ובהו יתבאר לך כמה דקדוקים. ואחר שעשו העגל, ויקהל משה (שמות לה, א), וצוה להם על ל"ט מלאכות המשכן בגשמי בעשיה, ותנא דלעיל סבר כי הזהב כשאר רוחני הוה עשוי, ואתתקן מקדמת דנא שששת ימי בראשית והיה בו רוחני וגשמי, ובהו פשוט שלא יכלו ליגע בו הטמאים, שעשו את העגל, ותנא דכאן סובר שנתנו למשכן, והתנדבו בגשמיות ג"כ קודם העגל, ותחלה התנדבו גם ערב רב, ואח"כ נפסל נדבת ערב רב. זהו סלת הדברים.

'זהר חי' ח"ד דף ריב.

במעשה העגל ירד משה רבינו ממדריגתו

הצדיק [הוא] מקוה טהרה לישראל. ולפעמים נופל בעיבור ובקטנות גדול על ידי פגם הרשעים, כמו שעשה משה כשעבדו לעגל, [ש]שיבר הלוחות בחרון אפו, והרי המשבר כלים בחמתו הוא גם כן כעובד עבודה זרה (שבת קה:), ומכל שכן כלים יקרים כאלו. אלא נשתתף עם כל ישראל, ובהו אחיד בידא דחייבא (אוחזו ביד הרשע) לטהרם ולהעלותן. כטעם מי שאינו מחוייב אינו מוציא את הרבים ידי חובתן (ברכות כ:). כידוע, ונעשה על פי הדיבור. והם טימאוהו, שירד ממדריגתו ולא יחזור לבחינתו עד לעתיד, שנאמר (ישעיה יג, יב) 'אוקיר אנוש מפז'.

'פני זקן' פרה סוף פרק ח